

HC 5A, 01-10-2019,

Ontwikkelingen en verklaringen voor jeugdcriminaliteit

Age-crime curve

De age-crime curve laat zien dat vanaf de leeftijd van 12 jaar er een toename is van jongeren die met de politie in aanraking komen en rond de 21 jaar daalt dit weer. Bij de leeftijd van 80 jaar is het eigenlijk gestopt. Deze curve is niet alleen gebaseerd op politieregistraties, maar ook op zelfrapportage. De piek rond de leeftijd van 20 jaar zien we ook in andere landen, het is universeel. Bepaalde groepen verdachten lieten een andere curve zien, zoals Surinamers. De daling was daar veel minder sterk. Bij kick-gedrag is er wel een duidelijke leeftijd-criminaliteit curve, maar bij veel andere delicten (zoals rijden onder invloed of verduistering) was dat minder duidelijk het geval. De curve verschilt dus naar type delict en ook naar hoeveel delicten individuen plegen: hij is niet zo **universeel** als we dachten. In de adolescentieperiode zien we wel een toename van risicovolle delict typen. En ongeacht het type delict is er een afname naarmate individuen ouder worden.

Biopsychosociaal ecologisch model

Dit model biedt een verklaring voor delinquent gedrag. Je moet op verschillende leefdomeneinen op de risicofactoren letten die mensen kunnen aanzetten tot het plegen van delicten:

- Psychopathologie
- Zelfcontrole
- Impulsiviteit
- Discipline door ouders
- Delinquente vrienden
- Impulscontrole- en agressieproblematiek

In alle domeinen kunnen mensen aan verschillende mechanismen worden blootgesteld. Door gevoeligheid voor risicofactoren, blootstelling aan risicofactoren of door opeenstapeling van risicofactoren. Dan is de kans groter dat mensen delinquent gedrag gaan vertonen. Als je op deze domeinen verschillende **beschermingsfactoren** hebt (en ook risicofactoren), dan speelt dat tegen elkaar uit. Beschermingsfactoren zijn bijvoorbeeld mensen die goede ondersteuning kunnen bieden. Dit model is niet statisch, maar kun je naast de individuele levensloop leggen.

Verklaringen voor risicogedrag in de tiener periode:

- De sociaal-emotionele ontwikkeling loopt bij adolescenten voor op de cognitieve ontwikkeling.
- De hersengebieden voor nieuwsgierigheid, sensatie en emoties ontwikkelen sneller dan inhibitie en zelfcontrole.
- In deze periode zijn vrienden veel belangrijker dan conventionele bindingen zoals de ouders en school.

Bij adolescenten is daardoor onvoldoende **zelfregulering** en **zelfcontrole**. Ze hebben moeite met het overzien van lange termijn gevolgen en een grote gevoeligheid voor prikkels van vrienden en voor de kick van directe beloning. Aan het eind van deze tienerperiode neemt de criminaliteit wel weer af. Er zijn verschillende processen die dit in gang zetten:

- Individuele verschillen op jonge leeftijd.
- Ontwikkeling van de hersenen en sociaal-emotionele en cognitieve veranderingen.
- Veranderingen in de situationele context en vriendenkring, de omgeving wordt veel groter,

- mensen gaan nieuwe conventionele bindingen aan zoals een partner, gezin en werk en vrienden worden weer minder belangrijk.

Bronnen

Zelfrapportage is niet altijd betrouwbaar genoeg, sommige mensen zeggen teveel en anderen te weinig. Daarom kijken we ook naar slachtofferenquêtes en politieregistraties. De beperking hier is dat de politie **beleidsprioriteiten** heeft voor welke delicten ze willen opsporen. En de gegevens hebben uiteraard alleen betrekking op bekende criminaliteit. Het is altijd goed om verschillende bronnen naast elkaar te zetten.

De groepen die voor het jeugdstrafrecht in aanmerking komen zijn de 12-18 jarigen en de 18-23 jarigen. Op basis van het aantal strafrechtelijke daders en ook op basis van zelfrapportages en geregistreerde criminaliteit zien we een daling in het aantal daders tussen 2007 en 2017. Tussen 1952-2017 zien we een constante stijging in het aantal jeugdige verdachten. In de periode tussen 1200-2000 zien we dat het aantal moorden enorm is gedaald. Een mogelijke verklaring is de civilisatie-hypothese: we zijn allemaal veel netter geworden. Maar deze hypothese geldt alleen over lange periodes.

In de afgelopen jaren zien we een daling in het aantal verdachten bij alle leeftijdscategorieën. Met name bij de adolescentengroep zien we een enorme daling. Ook zien we dat de meeste verdachten 18-19 jaar waren en dat dat blok nu iets ouder wordt. We zien dit niet alleen in Nederland, maar ook **internationaal** (International Crime Drop).

Verklaringen voor de daling:

- Veranderingen in prioriteit, werkwijze en registratie.
- Toegenomen beveiliging en beperking van het instapdelict.
- Veranderde sociaal culturele houding ten aanzien van risicogedrag.
- Digitalisering en sociale media.

Veranderingen in registratie, werkwijze en prioriteiten

Er is een nieuw registratiesysteem bij de politie geïntroduceerd in 2008. Ook zijn er nieuwe eisen bij gekomen in 2011. Bijvoorbeeld na het **Salduz** arrest, dat eist dat bij elke minderjarige die verhoord wordt een advocaat aanwezig moet zijn. Ook was er een verschuiving in beleidsprioriteiten. High-impact criminaliteit speelt nu een grotere rol.

Toegenomen beveiliging en beperking van het instapdelict

Een voorbeeld hiervan is dat de beveiliging van auto's is opgeschroefd. Daarom zijn auto's nu beter beveiligd en is daar minder criminaliteit. De maatschappij als geheel wordt nu ook beter beveiligd, waardoor mensen minder delicten plegen. Bijvoorbeeld in winkels.

Veranderde sociaal culturele houding ten aanzien van risicogedrag

Op basis van zelfrapportagegegevens hebben we bekeken of er een verklaring gevonden kon worden voor de daling in zelf gerapporteerde jeugdcriminaliteit. Ook is gekeken of jongeren minder gevoelig waren geworden voor risicofactoren, of dat ze er gewoon minder aan werden blootgesteld. Als we kijken naar gevoeligheid, dan zie je dat er nauwelijks veranderingen zijn opgetreden in de relatie tussen risicofactoren en delinquent gedrag. Het enige verschil is dat alcoholgebruik in het weekend een iets sterkere factor is geworden. De **blootstelling** aan risicofactoren biedt wel een mogelijke verklaring. De gemiddelde blootstelling aan risicofactoren in het gezin en bij vrienden is afgenomen. Ouders zijn beschermender geworden en ook op scholen zijn nu meer beschermende factoren.

Digitalisering en sociale media

Het kan zijn dat het steeds meer bezig zijn met je telefoon ervoor zorgt dat je minder bezig bent met delicten. De daling van criminaliteit zit hem wel vooral in traditionele (offline) delicten. Bezig zijn met de internetwereld doen we op steeds jongere leeftijd en ook in steeds grotere mate.

Cyberdelicten

Bij cybercriminaliteit hebben we de harde criminaliteit waarbij crimineel gedrag ook echt het doel is, zoals bij de botnets. Aan de andere kant hebben we gedigitaliseerde criminaliteit, waarbij je het internet gebruikt om traditionele misdrijven te plegen zoals kinderpornografie of fraude. Er is maar een kleine groep jongeren die met politie en justitie in aanraking komt voor het plegen van cyberdelicten. **IT-vaardigheden** spelen voor cyberdelicten een grote rol en ook het hebben van vrienden in de cybercrime-wereld. Jongeren die veel gamen of veel bezig zijn met sociale media plegen sneller cyberdelicten. Waarin verschillen cyber ouders van gedigitaliseerde ouders? De laatste groep ouders heeft vaak meer zelfcontrole, ze zijn minder tevreden met school. Ook zijn het vaker jongens. Als we cyber ouders vergelijken met de groep ouders die zowel gedigitaliseerde als offline delicten pleegt, dan zien we dat deze groep vaker delinquent gedrag afkeurt, dat ze minder delinquent vrienden hebben, minder ouderlijke controle hebben en dat ouders meer informeren naar school. Op dit moment is het WODC bezig met vernieuwingen in het systeem. Nieuwe vragen worden toegevoegd in zelfrapportages met betrekking tot cyberdelicten en ook worden nieuwe **innovatieve methoden** gebruikt voor het verzamelen en interpreteren van data.

HC 5B, 03-10-2019, Radicalisering van jongeren

Radicalisering van Moslimjongeren in Nederland

De aanleiding voor Nederlands onderzoek naar radicalisering van moslimjongeren was de moord op Theo van Gogh door Mohammed B. Van Gogh was filmmaker en columnist en hij had scherpe kritiek op de islam, maar ook op het Jodendom bijvoorbeeld. Hij werd in het centrum van Amsterdam neergeschoten. Mohammed B. was aangesloten bij de radicale moslims. Hij liet bij het lichaam een dreigbrief achter gericht aan andere mensen die een uitgesproken mening hebben over de islam. Deze brief was onder andere bedoeld voor iemand die samen met Theo van Gogh een film wilde gaan maken over de onderdrukking van vrouwen binnen de islam. Deze moord heeft voor het thema 'islam' in Nederland heel veel veranderd.

Een actueler thema is de burgeroorlog in Syrië en IS. De vrees is dat met het uiteenvallen van het kalifaat de geradicaliseerde jongeren weer terug willen komen naar Nederland, terwijl ze nog steeds overtuigd zijn van het IS-gedachtengoed. De belangrijkste zorgen zijn dat ze nu wapenervaring hebben, ze zijn ambassadeur voor het jihadisme geworden en daardoor is het risico dat ze overgaan tot terroristische daden groter geworden. Het dreigingsniveau in Nederland is nu 4: de dreiging is substantieel en de kans op een aanslag is reëel. De aanslag in Utrecht is een voorbeeld hiervan. De intentie voor aanslagen komt vanuit IS en Al Qaida. De capaciteit van IS om grootschalige aanslagen voor te bereiden is minder groot geworden, maar de intentie is er nog steeds.

Radicalisme

Radicalisme zit tussen **democratie** en **extremisme** in. Het is een **geesteshouding**. Deze is gekenmerkt door ernstige onvrede met de bestaande maatschappij en met name met de politieke inrichting. Het tweede kenmerk is dat bepaalde instituties voor de inrichting van de maatschappij verantwoordelijk zijn en dat bepaalde mensen hier beslissingen over maken. Het laatste kenmerk is dat het nodig is om zelf een actieve houding aan te nemen om deze onvrede te veranderen. Extremisme betwist de gelijkheid van alle burgers en wijst een specifieke groep aan als voorbestemd voor de heerschappij. Dit staat tegenover democratische waarden. Extremisme verdedigt geweld tegenover de democratie als een middel om het doel te bereiken.

Radicalisering is een **proces** waarin groepen van individuen stap voor stap hun vertrouwen verliezen in de samenleving en de democratie. Het is een proces, geen toestand. Dit proces leidt uiteindelijk tot volledige afwijzing van de samenleving. Wanneer dit samengaat met de bereidheid tot het gebruiken van geweld leidt het vaak tot extremisme. Extremistische daden lokken spanning en onrust uit in de samenleving en hebben ontwrichting tot gevolg. Het is dan ook een proces van delegitimering en vervreemding van de maatschappij en samenleving. Vaak gaat het samen met het gevoel om in het breekpunt van het leven te staan. Hierdoor raken mensen uit hun evenwicht. Het gebrek aan maatschappelijke verbondenheid lijkt een noodzakelijke voorwaarde voor radicalisering. Al met al is het een complex proces met onderlinge wisselwerking.

Factoren die aan het proces bijdragen:

- Op maatschappelijk niveau: internationale politiek en marginalisatie bevolkingsgroepen.
- Op groepsniveau: groepsprocessen.
- Op individueel niveau: zoektocht naar zingeving en persoonlijke problemen.

Islamitisch radicalisme sprak vooral migranten, tweede of derde generatie immigranten (uit Turkije/Marokko/Tunesië/Algerije) en jongeren aan. Aan de jongeren wordt verteld dat ze alles kunnen bereiken, maar dat ze daarvoor het wel heel goed moeten doen op school. Dit is de **integratieparadox**. Op het eerste gezicht leken de immigranten goed geïntegreerd, maar vaak zijn er bij hen toch teleurstellingen door onjuiste verwachtingen van de maatschappelijke mogelijkheden. Ze hebben geen perspectief meer op onderwijs en een baan en voelen zich sociaal uitgesloten. Socioeconomische achterstanden en sociaal-culturele processen van uitsluiting werken radicalisering in de hand.

Drijfveren

De eerste drijfveer is de behoefte aan rechtvaardigheid en de reactie op **onrecht**, ze hebben het gevoel alsof ze niet bij de samenleving horen, wat leidt tot de wil om wraak te nemen tegen de mensen die daarvoor verantwoordelijk zijn. Dit gebeurt niet alleen op individueel niveau, maar ook door identificatie met een groep en discriminatie tegenover die groep. De tweede drijfveer is de behoefte aan **zingeving**. Dit is typisch voor jongeren. Ze hebben allerlei twijfels over de zin van het leven en ook over hun geloof. Sommige jongeren vinden uiteindelijk de westerse beschaving immoreel. Alleen de islam vinden ze juist. De derde drijfveer is de behoefte aan **binding**. Ook dit is typisch voor jongeren. Voor Marokkaanse radicaliserende jongeren komt dit vanuit de ontworteling die ze hebben ervaren. Ze zijn geïsoleerd en hebben weinig binding met de Nederlandse samenleving. Ze voelen zich onbegrepen. Uiteindelijk vinden ze bij andere radicaliserende jongeren wel vrienden en voelen ze zich wel begrepen, ook in hun geloof. De drie dimensies die hier een rol spelen zijn religie, sociaal-culturele aspecten en de politiek. Op dit laatste gebied speelt **deprivatie** een rol. Deze drie dimensies voeden elkaar wederzijds. Voor radicalisering is radicaal gedachtegoed nodig, maar deze kan ook een hele andere invulling krijgen dan het islamitische geloof. Het kan ook gaan om het milieu of rechtspolitiek gedachtegoed. De kern bij alle voorbeelden is wij tegen zij.

Stadia van radicalisering

- Vertrouwensbreuk.
- Legitimiteitsconflict met betrekking tot het politieke systeem en de maatschappij.
- Legitimiteitscrisis, uitgebreide kritiek en actie.
- Extremisme als eindpunt en activistische strijders met een eigen filosofie tegen bestaande normen en waarden.